

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za ostanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Naša mesta in njih volitve.

Sreče nima več nemškutarija. Kjerkoli stopi v novem času na površje, vsepovsodi ji izpodleti, najbolj pa zadeva ta nesreča naša mesta in trge. Našim bralcem je znano, da je v vseh teh doma nemškutarija in z njo lagodni liberalizem. Nevolja, ki so jo imeli zaporedoma s svojimi poslanci, ni jih še spametovala. Kakor je vsa podoba, niso jim še luske padle iz oči ter še tičijo slej, kakor prej v nemškutariji, v liberalizmu.

Sedaj jim hodi za novo volitev poslanca v drž. zbor in tudi v dež. zbor jim bode k malu odločiti se za poslanca. In kake može si bodo izbrali? Prijatelj našega slov. ljudstva nam piše iz Ljutomera gledé dveh mož, ki se jim ponujata za poslanca in osvetljuje njiju tako, da bode prav, ako pođamo našim bralcem njegovo sodbo čez njiju in s tem tudi čez nju volilce. On piše:

Pretekli teden se je prišel gospod dr. Kokošinek iz Gradca predstaviti sem v Ljutomer svojim volilcem kot kandidat za državni zbor. Gospoda, ki se prištevajo k nemški inteligenci, vzprejeli so ga jako prijazno in malo bi mu bili „kušnili roko“, da ni prišlo do tega, zadržalo jih je samo eno, slovensko ime: Kokošinek. Zbrali so se torej v gostilni „zur Stadt Graz“, kjer navadno gradijo našo železnico ter kujejo pri tem veliko-nemško politiko. Privlekli so pa s seboj tudi nekóliko tržanov. sinkov slovenskih mater iz okolice, hoteči ž njimi proslaviti ime nemške inteligence. Gospod kandidat je govoril odkritosrečno — vse, kar mu je ležalo na pljučih in tudi v želodeci. Ni pozabil pa nikoli popravljati in pokrpati nam Slovincem, ne le Ljutomerskim, temuč tudi vsem, kolikor nas je na spodnjem Štajarskem, naše narodne šole.

In čujte! On pripisuje našej šolskej deci neizrekljive zmožnosti; pravi, da naši šoli zadostuje, ako se učé otroci v I. in II. razredu

slovenski, od III. razreda naprej naj se pa učé nemški jezik, ker že itak znajo zadosti slovenski. No, ta gospod ima torej jako dobre misli o naših otrokih, njemu so tako bistrotumni, da se že v dveh letih naučé vse to, za kar potrebujejo nemški otroci celih 8 let, pa še jim nikar ni zadosta. To je za nas dobro znamenje, dobro spričevalo, kajti kaže nam, kako zabiti da morajo biti nemški otroci, katerim je treba 8 let, da bi se naučili svojega materinega jezika.

Ne umemo skorej, kako da ni zbrane nem-inteligence to razžalilo. Da pa ima ta gospod kandidat o naši deci tako lepe misli, to mu odpustimo. Ali nekaj drugega tiči v tem grmu, na katerem sraka razgeče. Ta gospod kandidat računa in si misli tako-le: „Oskrunimo in zamrzimo Slovincem narodne šole, potem spreminejo same ob sebi. Naj se slovenski otrok uči v šoli le veliko nemščine, omrzi in ostudi sé mu itak slovenščina, njegov oče in mati, njegov rod, potem je popolnoma naš“. To sodi mož brž po svoji lastni skušnji, kajti nam se dozdeva, da je ta gospod kandidat, čeravno je to v Mariboru tajil, Slovenec po imenu in po krvi.

Nadalje je razpravljaj ta gospod nekaj zoper svoje lastno prepričanje in mi bi mu svetovali, naj si prebere nekoliko šolsko postavo z dne 14. majnika 1869; tam bode izvedel, kakošen namen ima narodna šola. Ako pa pozna to postavo, zakaj pač potem pride sem v Ljutomer, dražiti nas mirnih tržanov, ter nam dokazovat, da sneg ni bel, ampak črn? Je-li pa ne pozna, kako pa nas misli podučiti, ne vedoč sam, zakaj je narodna šola? Se ve, da je naša nemška inteligenca njegovim razlogom popolnoma pritrdila, ter si ga je proglasila po našem bürgermeistru, rojenem Čehu, kot svojega kandidata za državni zbor ter je s tem spoznala, da je naš Ljutomerski sneg letos za-res črn.

Mi imamo tu v Ljutomeru še jednega kandidata in sicer za deželni zbor, v osebi gosp.

Jož. Steyerja, krznarja v Ljutomeru. Reči moramo, da nam je ta gospod bolj všeč, nego kateri Ptujski Hans; mi ga imamo vsi radi, prodava nam dobre kože in podplate in je v svojem obrtu več Slovenec, nego Nемец; ves njegov dom je slovenski in on sam je primoran občevati z vsemi le slovenski. Čudno se nam zdi samo, da samostalno mesto Ptuj ali nima, ali si ne upa iz svoje sredine postaviti kandidata za dež. zbor. Nekaj v tem tiči; zato Slovenci pozor! — Mi pa Ljutomerčani smo na to prav ponosni, da dobimo iz našega malega trga dva deželna poslanca v Graški zbornici; taka čast sliši le večim mestom; ne pa takim zakotnim tržičem, kakor je naš.

Dvoje častnih družb in njiji dela.

(Konec.)

„Slovenska Matica“ se ne more ponasjati s tako ogromnim številom svojih udov, kakor družba sv. Mohorja, pa tudi ona dela marljivo v prosep našega slovstva in se lepo razvija. Udov je imela lani 1710, med temi v ljubljanski škofiji 850, v lavantinski pa le 345, kar je gotovo premajhno število, ako se pomisli, da lavantinska škofija šteje blizu toliko duš, kakor ljubljanska. Matica je dala svojim udom četiri knjige.

1. Letopis, v katerem je mnogo poučnih in znanstvenih spisov. Omenjamo le: Zivotopis štajarskim Slovencem, nepozabljivega prvoboritelja Božidara Raiča od profesorja dr. Glaserja, podučni spis: „Kaj človeštvo prideluje in uživa“ od dr. J. Vošnjaka, Gunduljič od Antona Trstenjaka itd. Najzanimivejša knjiga je:

2. „Slovenci in 1848. leto“. Spisal profesor J. Apih. Iz nje pozvemo, kako so se že l. 1848 štajarski Slovenci krepko borili za svoje narodne pravice. Zahtevali so slovenski jezik v šole in urade in že l. 1849 posebni oddelek namestništva v Celji. Deputacije, katera je šla na Dunaj, minister Bach ni posebno prijazno vzprejel. Marsikaj tega, kar so takrat želeli in zahtevali, dosegli smo tekom let, marsikaj pa je tudi še zdaj le želja.

V 3. knjigi so „Zbrani spisi Erjavčevi“, jednega najpridnejših in najpopularnejših pisateljev slovenskih, katerega spise bode zelo pogrešala Mohorjeva družba.

4. knjiga donša povest „Prihajač“ od Dolinarja, ki je kratkočasno pisana, pa vendar le pretemna slika slabe strani kmetskega ljudstva in razuzdanosti mladih in starih, fantov in deklet, dedov in žen v neki Gorenjski vasi. Proti taki spridenosti, katera celo cerkev oskruni, bi se gotovo združili z župnikom vsi pošteni ljudje in ne moremo si lahko misliti, da bi v taki opasnosti z odločno in pošteno voljo ničesar ne opravili. Toda pisatelju ni bil namen, spi-

sati moralne povesti za prosto ljudstvo, temuč predstavljati omikancem v umetniški obliki slike iz življenja.

V tekočem letu bode Matica spet dala štiri knjige, družba sv. Mohorja pa šestero knjig svojim udom. Naj vsi stari društveniki ostanejo zvesti in naj še pridobé novih obema društvoma. V to pomozi Bog!

Gospodarske stvari.

Vrstice o hmelju.

Lansko leto 1888 je bilo za spodnje Štajarsko, posebno Savinjsko dolino, kar se hmelja tiče, še dokaj ugodno. Zadelala ga ni toča, tudi mrčes in druge hmeljeve bolezni, ki jih je kaj mnogo, niso ga napadale. Moramo torej reči, da je bilo srednje dobro leto, cena pa se mu je tudi vzvišala in je bil naglo ves popradan. Ni čuda tedaj, da se je starim hmeljerejem prikupil in kakor je kazno, si nekaj novih pridobil, ker se tu in tam vidi, da na novo zemljo premetavajo.

V naših slovenskih listih se večkrat zdaj o tem pridelku, zdaj o onem piše in podučuje, le o hmelju prav redko; morebiti bi s temi vrsticami kateremu častitemu bralec ustregel ali kakega neskušenelega hmeljarja poučil. Če si kdo hmeljišče napravi, naj obrne v to zemljo, kolikor je mogoče, dobro, ker hmeljereja se le v dobri zemlji izplača, v slabi nikdar. Ali bi nekateri rekel: slabe zemlje za hmelj ni škoda; se ve, da je ni škoda, pa škoda je stroškov, truda in drugega dela, ker hmelj v slabi zemlji tako rekoč tudi nič ne vrže. Zatoraj je boljše imeti ga eno tretjino v dobri, kakor tri tretjine v slabi zemlji. Ko imaš hmelj nasajen in mu postaviš 3—4 metre dolge droge, moraš ga, ko se po kolu ovija, kjer je potreba, privezovati, vse stranske izrastke do poldruega metra visoko odrezati, ter ga, če plevel sili, večkrat okopati, ker zrahljana zemlja mu zelo ugaja in tako, če ga boš prvo leto dobro obdeloval, bode jeseni prav lep, zastaven hmelj in se smeš nadjati, da ga bo drugo leto veselje pogledati. Če ga, ko do polovice kolov priraste, z gnojnico zaliješ, se ve, da v mokrem vremenu, bode si kaj opomogel. V jeseni, ko ga obiraš, ne smeš ga porezati, ker to mu za drugo leto škoduje. Priporočanja je vredno, če je mogoče, v jeseni ga malo odkopati in na vsako sajenico vile gnoja vreči, pa dobrega gnoja, ne pa kake sušine. Neki hmeljar piše: Če hočeš imeti polen hmelj, gnoji ga v jeseni.

Kar se tiče obdelovanja hmelja, drugo leto je poglavitno oster, prav oster nož pri rezanju, kajti le, če ga boš gladko obrezal, smeš se nadjati, da ti bo krepke mladike pognal, če ga boš pa pri obrezovanju razčesal ne bode se